

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové



Číslo 377
24. února 2020

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice

Mimořádné zasedání Evropské rady

Digitální balíček

Výsledky zasedání Rady pro zahraniční věci

Výsledky mimořádného zasedání

Výsledky zasedání Rady pro hospo-

Výsledky zasedání Rady pro vzdělá-

Výbor pro rozpočtovou kontrolu

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

klíčovým tématem EU zůstává nadále víceletý finanční rámec na příští sedmileté období. Mimořádní zasedání Evropské rady, které se v Bruselu konalo minulý čtvrtek a pátek totiž skončilo bez výsledné dohody. Tu lídři nenalezli ani po téměř třiceti hodinách intenzivních jednání. Hlavním sporným bodem se ukázal být celkový objem budoucího rozpočtu. Zatímco předseda Evropské rady Charles Michel jej navrhoval ve výši 1,074 % HND EU, skupina čtyř čistých plátců odmítala více než 1 % HND EU. Ať už bude konečný objem jakýkoliv, je jasné, že po výpadků příjmů způsobeném odchodem Velké Británie z EU budou muset všechny členské státy do rozpočtu přispívat o něco více. Mezi další aspekty, na nichž bude nadále nutné hledat shodu, patří otázka rabatů, tedy slev z příspěvků pro některé členské státy, financování tradičních politik a nových priorit EU nebo nové vlastní zdroje, jejichž zavedení podporuje především Evropský parlament. Zda a případně kdy se uskuteční další mimořádný summit, zatím není jasné.

Tento týden v Bruselu pokračují zasedání Rady EU. Dnes probíhá jednání Rady pro

obecné záležitosti, která má na programu přípravu řádné březnové Evropské rady, mandát pro jednání o novém partnerství s Velkou Británií, pracovní program Komise na rok 2020 či legislativní priority a víceleté programování. Ve čtvrtek a v pátek se uskuteční zasedání Rady pro konkurenceschopnost. Ministři se budou věnovat dopadu přechodu ke klimaticky neutrální ekonomice na průmysl EU, zprávě o výkonnosti jednotného trhu za rok 2019 nebo programu inovací Evropského inovačního a technologického institutu (EIT).

Ve středu se na Úřadu vlády setkává Výbor pro jednotný digitální trh. Zabývat se bude řadou zajímavých a velmi aktuálních témat. Kromě pracovního programu Komise na letošní rok a aktualizace implementačních plánů Digitálního Česka to bude zejména diskuze k přípravě pozici k tzv. Digitálnímu balíčku, který Komise představila ve středu 19. února. Jedná se o tři hlavní iniciativy: Digitální strategie „Europe Fit for the Digital Age“, Bílá kniha k regulaci umělé inteligence a Strategie k datové ekonomice.

Mimořádné zasedání Evropské rady

Ve dnech 20. a 21. února 2020 se hlavy států a předsedové vlád zemí EU sešli v Bruselu, aby jednali o dlouhodobém rozpočtu EU na období 2021–2027. Z intenzivních jednání jasně vyplynulo, že není možné dosáhnout dohody a že je zapotřebí věnovat jednání více času. Delegaci ČR vedl předseda vlády Andrej Babiš.

Na pořadu jednání byly mimo jiné tyto zásadní otázky: celková úroveň příštího finančního rámce, objemy prostředků pro hlavní oblasti politiky, financování, včetně příjmů (vlastních zdrojů) a oprav, podmínky a pobídky.

Jednání bylo ve čtvrtek zahájeno diskuzí o původním návrhu předloženém 14. února předsedou Evropské rady Charlesem Michelem. Ten při přípravě návrhu kompromisního textu vycházel do značné míry z prosincového návrhu finského předsednictví, když celkový objem víceletého finančního rámce 2021–2027 navrhl ve výši 1 095 mld. EUR (tj. 1,074 % HND EU).

Společné jednání bylo kvůli diametrálně odlišným pozicím členských států

přerušeno a následně probíhaly bilaterální konzultace s cílem nalézt přijatelný kompromis. Mezi hlavní sporné body patřil celkový objem rozpočtu, tzv. rabaty (slevy z příspěvků do rozpočtu pro některé členské státy), otázka nových vlastních zdrojů a finance pro kohezní a společnou zemědělskou politiku.

Druhý den pokračovala dílčí jednání členských států a během pozdního odpoledne byl vydán revidovaný návrh rozpočtu. Ani na něm se nicméně nepodařilo nalézt shodu, a tak se Evropská rada k dlouhodobému rozpočtu vrátí na dalším mimořádném zasedání. Mezitím povede předseda Evropské rady Charles Michel s vedoucími představiteli EU konzultace o tom, jaký zvolit další postup.

„Důležité je, že všichni máme zájem, aby EU fungovala. Samozřejmě každý má svoje představy a bylo důležité, abychom přesně věděli, kde která země stojí a jaké má požadavky a jaké má pozice,“ řekl k výsledkům jednání český premiér.

/Pokr. na s. 2/

Kromě jednání o víceletém rozpočtovém rámci Evropská rada též v reakci na pokračující tragický **vývoj v syrském Idlibu** vydala prohlášení, v němž všechny aktéry vyzvala k okamžitému ukončení nepřátelských akcí. EU zároveň všechny strany konfliktu vyzvala, aby v plné míře

dodržovaly své závazky vyplývající z mezinárodního humanitárního práva a z mezinárodního práva v oblasti lidských práv a aby poskytovatelům humanitární pomoci umožnily nerušený a přímý přístup ke všem, kdo ji potřebují. /M. Bydžovská/

Digitální balíček > Komise

Ve středu 19. února zveřejnila Komise tzv. digitální balíček, který obsahuje tři strategické dokumenty v oblasti digitální ekonomiky a společnosti týkající se budoucnosti v digitálním věku, umělé inteligence a datové ekonomiky.

Prvním z dokumentů je nová **zastřešující digitální strategie** pod názvem „Evropa připravená na digitální věk: Směrem ke skutečně digitální evropské společnosti.“ Dokument se zaměřuje na tři následující oblasti: (i) technologie, které pracují pro občany, (ii) spravedlivou a konkurenceschopnou digitální ekonomiku a (iii) otevřenou, demokratickou a udržitelnou digitální společnost.

Komise se zároveň odkazuje na nedávno vydaný strategický dokument Zelená dohoda pro Evropu. Digitální technologie by podle Komise měly **přispívat také k ochraně klimatu** a měly by být samy šetrné k životnímu prostředí. V neposlední řadě chce Komise **posílit konkurenceschopnost** Evropy v digitální oblasti z globálního hlediska a usilovat o rovné podmínky na globálním trhu.

V rámci **mezinárodní dimenze** strategie sleduje také cíle v oblasti rozvojové a mezinárodní spolupráce. Nad rámec obecné vize Komise touto cestou představila celou řadu konkrétních opatření, z nichž některé mají legislativní povahu.

Dalším dokumentem digitálního balíčku je **Bílá kniha k umělé inteligenci**, která navrhuje společný evropský přístup k regulaci oblasti umělé inteligence a zajištění právní jistoty pro podniky i spotřebitele. Komise v dokumentu naznačuje **dva hlavní cíle**: budovat ekosystém excelence, který podpoří výzkum a vývoj, financování projektů ve spolupráci se soukromým sektorem a rozvoj umělé inteligence v malých a středních podnicích a za druhé budovat ekosystém důvěry, který staví na vymezení společného re-

gulatorního rámce pro oblast umělé inteligence.

Návrhy v Bílé knize počítají, že by se nově vytvořený regulatorní rámec vztahoval jen na vysoce rizikové sektory a případy použití umělé inteligence s možným ohrožením života či lidských práv. Pro nerizikové aplikace je navržen dobrovolný režim s potenciálními výhodami, pakliže by zákonné požadavky dodržovaly z vlastní vůle.

Třetím zveřejněným dokumentem je **Evropská datová strategie**, jejímž smyslem je nastartovat evropskou datovou ekonomiku a podpořit výměnu a sdílení dat napříč různými odvětvími i a členskými státy. Strategie cílí jak na data generovaná soukromými společnostmi, tak veřejnou správou a akademickým sektorem.

V opakovaném využívání dat vidí Komise velký ekonomický a společenský potenciál. Díky nim mohou vznikat nové inovativní služby a veřejné instituce je mohou využít jako cenný podklad pro svá rozhodování. V současné době však některé členské státy zavádějí národní opatření k využívání dat, a ani sdílení firemních dat zatím není běžnou praxí.

Komisi navržená opatření mají různou povahu. Jedná se o několik legislativních návrhů, které mají ošetřit správu dat při jejich sdílení napříč sektory (bude se jednat zejména o jednotné technické standardy), dále o vztah mezi subjekty, které data produkují (firmy a veřejná správa).

Komise chce datovou ekonomiku podpořit také **investicemi**. V neposlední řadě bude Komise podporovat sdílení dat i neregulatorní cestou, tedy samoregulačními mechanismy, memorandy a dalšími dobrovolnými závazky ze strany podniků. /B. Jablonická/

Výsledky zasedání Rady pro zahraniční věci > Rada

V pondělí 17. února 2020 se konalo zasedání Rady pro zahraniční věci. Českou delegaci vedl náměstek ministra zahraničí Martin Tlapa.

V úvodu zasedání vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borell krátce informoval o své **návštěvě Kosova a Srbska**. V této souvislosti přítomným prezentoval návrh na vytvoření funkce zvláštního zmocněnce EU pro západní Balkán se zaměřením na kosovsko-srbský dialog a na Bosnu a Hercegovinu. Rovněž se poměrně podrobně věnoval blízkovýchodnímu mírovému procesu a v této souvislosti navrhl svolání blízkovýchodního Kvarteru ve složení EU, OSN, USA a Rusko. Kromě toho si ministři vyměnili názory k aktuální situaci v Sýrii a ve Venezuele.

Prvním diskuzním bodem byly **vztahy mezi EU a Africkou unií**, kdy nejprve vysoký představitel a komisařka pro mezinárodní partnerství Jutta Urpilainenová prezentovali Afriku jako nejdůležitějšího geopolitického souseda a hlavního prioritu pro EU. Poté ministři obecně vyjádřili podporu posilování vztahu mezi EU a Afrikou na základě partnerství rovných. V diskusi se pak vyjadřovali jak k obsahovým pri-

oritám strategie, tak k procesu jejího vzniku. Většina členských států sdílí názor, že EU by vůči africkým zemím měla zaujmout pozici strategického partnera v tomto čím dál více soutěživém prostředí charakterizovaném nárůstem přítomnosti a vlivu třetích aktérů. Ministři rovněž apelovali na zlepšení veřejné komunikace pro posílení viditelnosti aktivit EU.

V rámci druhého diskuzního bodu k **Libyi** ministři schválili politickou dohodu nastiňující rámcové parametry nové vojenské operace ve Středomoří. Ta bude předně zaměřená na kontrolu zbrojního embarga OSN vůči Libyi. Nová operace bude sestávat z leteckých, satelitních a námořních aktiv. Je volena tak, aby zbrojní embargo umožňovala kontrolovat co nejefektivněji a aby vytvářela co nejmenší povzbuzující faktor nelegální migrace. Pokud bude vyhodnoceno, že lodě představují v konkrétní oblasti povzbuzující faktor, budou z relevantní oblasti působení operace staženy.

/Pokračování na s. 3/

Nakonec ministři zahraničí poobědvali se svým indickým protějškem Subrahmanyamem Jaishankarem a diskutovali o **vzájemných vztazích před summitem EU – Indie**, který se uskuteční dne 13. března v Bruselu. Indický ministr označil nynější chvíli za příležitost pro pozitivní

agendu ve vzájemných vztazích. Indie chce s EU spolupracovat, postupovat proti protekcionismu a chránit multilaterální systém. Vnitřně je pro Indii hlavní prioritou udržitelný, inkluzivní a dlouhodobý růst. /L. Hadrava/

Výsledky mimořádného zasedání Rady pro obecné záležitosti > Rada

Dne 17. února se uskutečnilo mimořádné zasedání Rady pro obecné záležitosti, jehož hlavním cílem byla příprava nadcházející mimořádné Evropské rady dne 20. února. Delegaci ČR na zasedání vedl velvyslanec Jakub Dür.

V rámci prvního bodu přípravy **na mimořádnou Evropskou radu** nejdříve Komise přivítala podobu revidovaného vyjednávacího balíčku (tzv. negoboxu), který připravil kabinet předsedy Evropské rady Charlese Michela. Konstatovala, že jej považuje za dobrý základ pro nadcházející diskuze lídrů v rámci mimořádné Evropské radě a připomněla nové prvky v balíčku, jako vytvoření Fondu pro spravedlivou transformaci (Just Transition Fund, JTF) ve výši 7,5 mld. eur a návrh na zavedení nových vlastních zdrojů z obchodování emisními povolenkami (ETS) a z plastů. Přivítala rovněž zvýšenou flexibilitu mezi pilíři Společné zemědělské politiky.

Konstatovala ovšem, že objem rozpočtu ve výši 1,074 % HND je ale stále vzdálen od aktuálních 1,16 % HND. Významný problém spatřuje v navrhovaných škrttech v oblasti digitalizace a v dalších oblastech strategických investic a administrativy. Komise postavila kriticky k oslabení kondicionality v oblasti vlády práva.

V následné diskusi členské státy povětšinou zopakovaly své známé pozice. Na jedné straně byli **čistí plátcí**, kteří požadují obecně rozpočet ve výši maximálně 1 % HND s tím, že nástroje flexibility mají být zahrnuti pod stropy jednotlivých okruhů. Tyto státy rovněž vyjádřily zklamání

nad rozvolněním principu vlády práva ve vyjednávacím balíčku. Požadují dále významnější posílení prostředků na nové politiky na úkor politik tradičních. Připomněly také, že zachování rabatů je pro ně klíčové pro přijetí dohody.

Naopak **kohezní státy** obecně vyjadřovaly zklamání nad významným snížením prostředků na kohezi a Společnou zemědělskou politiku. Ke snižování prostředků na zemědělství rovněž skepticky vyjádřili někteří čistí plátcí jako například Francie. Některé země připomněly, že tradiční politiky již nyní významně přispívají k plnění klimatických cílů a i v budoucím období bude jejich podíl na plnění těchto cílů klíčový. Řada zemí podpořila zahrnutí fondu pro spravedlivou transformaci, některé však zdůraznily, že se má jednat o nové prostředky a nikoliv získané např. úsporami v tradičních politikách.

Ačkoliv by většina států byla ochotna s výhradami akceptovat **nový vlastní zdroj z plastů**, nově navržený zdroj z obchodování s emisními povolenkami se ukázal jako kontroverzní.

V rámci bodů „Různé“ krátce vystoupilo Rakousko, které zdůraznilo význam procesu **Konference o budoucnosti Evropy** pro posílení důvěry občanů v EU a její instituce. Dle Rakouska je zásadní, aby Rada přijala svůj mandát pro jednání s Evropským parlamentem a Komisí v této věci, zároveň však apelovalo na ostatní státy, aby text mandátu Rady neuzavíral definitivně dveře možnosti změny Smluv. /I. Blahušiak/

Výsledky zasedání Rady pro hospodářské a finanční věci > Rada

V úterý 18. února 2020 se konalo zasedání Rady pro hospodářské a finanční věci. Českou delegaci vedla místopředsedkyně vlády a ministryně financí Alena Schillerová.

V předvečer jednání Rady se uskutečnilo zasedání **Euroskupiny** v rozšířeném formátu, na kterém byly představeny studie ohledně možného vstupu Dánska a Švédska Bankovní unie. Dále se projednala zpráva o možné mezivládní dohodě, která by měla sloužit jako prostředek pro bilaterální zvýšení Rozpočtového nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost.

Na snídani Komise informovala o **zimní makroekonomické předpovědi**, která očekává pomalý růst u eurozóny 1,2 % a u EU 1,5 % pro léta 2020 a 2021. Ten by měl být tažen soukromou spotřebou. Španělsko poskytlo aktuální informaci k procesu výběru kandidáta EU na prezidenta Evropské banky pro obnovu a rozvoj.

V rámci bodů bez diskuze ministři financí schválili **aktualizaci EU seznamu nespolupracujících jurisdikcí**, na který byly doplněny Kajmanské ostrovy, Palau, Seychely a Panama.

Následně předsednictví společně s Komisí v bloku legislativních bodů informovalo o probíhajících jednáních s Evropským parlamentem u **legislativy v oblasti finančních trhů** (směrnice o pojištění motorových vozidel, legislativa k řešení nevýkonných úvěrů, nařízení o ozdravných postupech u centrálních protistran).

V rámci nelegislativních byl představen obsah a proces přípravy závěrů k Roční strategii růstu, závěrů ke Zprávě o mechanismu varování 2020 a doporučení pro hospodářskou politiku eurozóny. Všechny předložené dokumenty, které zahajují proces **evropského semestru** v roce 2020, byly následně schváleny.

Obsáhlá diskuse ministrů se odehrála po představení sdělení Komise ke **správě hospodářských záležitostí**. Ministři přivítali objektivnost a vyváženost sdělení a možnost zahájit veřejnou konzultaci s cílem zjednodušit existující pravidla. Shoda již nepanovala na tom, jak je vhodné změnit současný stav. Chorvatské předsednictví výměnu názorů uzavřelo s tím, že hodlá toto téma se zaměřením na makroekonomické nerovnováhy diskutovat také na neformální Radě pro hospodářské a finanční věci v dubnu 2020 v Záhřebu.

Komise dále informovala o vydání zprávy podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování EU v rámci Paktu stability a růstu, která se týká Rumunska. V navrženém znění byla schválena společná pozice EU pro ministerské jednání skupiny G20, které proběhne 20. - 23. února 2020 v Rijádu. Na závěr jednání bylo přijato doporučení Rady k udělení absolutoria Komisi za plnění rozpočtu EU za rok 2018. Současně ministři také jednomyslně podpořili závěry Rady k vodítkům pro rozpočet na rok 2021.

/I. Blahušiak/

Dne 20. února 2020 se v Bruselu uskutečnilo zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport ve formaci pro vzdělávání. Delegaci ČR vedl náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy Václav Velčovský.

Po představení programu jednání a schválení bodů bez diskuse Rada jednomyslně schválila **usnesení Rady o vzdělávání a odborné přípravě v rámci evropského semestru**: zajištění informovaných diskusí o reformách a investicích. Některé členské státy, včetně ČR, ocenily usnesení Rady, posílení role vzdělávání v evropském semestru a také zdůraznily důležitost dostatečných, efektivních a inkluzivních investic do vzdělávání a odborné přípravy.

Poté Rada pokračovala politickou diskusí na téma „**Cirkulace mozků – hnací síla Evropského prostoru vzdělávání**“. Ministři se shodli, že mobilita studentů, vědců a učitelů je jedním ze základních výdobytků a principů EU a vede k rozvoji lidského potenciálu, lepšímu uplatnění na trhu práce a má dopad na jednotlivé

regiony v Evropě. Zároveň se však shodli, že mobilita a především pak tzv. cirkulace mozků je mnohdy nevyvážená, a to jak v rámci EU, tak i v rámci jednotlivých členských států a regionů, a představuje problém pro oblasti, kde dochází k odlivu mozků a odchodu talentů. Dle ministrů je základem jakéhokoliv řešení vysoká atraktivita a kvalita evropských systémů vzdělávání, vědy a výzkumu a vysokoškolských institucí. V rámci diskuse také bylo vyzdvíženo několik příkladů iniciativ a programů EU, například Erasmus+, Horizon 2020 a Horizon Europe, Digitální Evropa, nebo pilot Síť evropských univerzit, které mají zásadní dopad na mobilitu studentů a vědců.

Chorvatské předsednictví informovalo na závěr zasedání o **strategickém rámci spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy po roce 2020**, který bude zveřejněn na podzim. V následné diskusi některé členské státy zdůraznily důležitost včasné přípravy nového strategického rámce a potřebu holistického přístupu ke všem stupňům a formám vzdělávání. /J. Matera/

Výbor pro rozpočtovou kontrolu schválil absolutorium > Evropský parlament

Ve středu 19. února Výbor pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu hlasoval o udělení absolutoria institucím, agenturám a společným podnikům EU za rok 2018.

Celkem schválil 52 zpráv o hospodaření, které pokrývají 97 % unijního rozpočtu za uvedený rok. V doprovodném usnesení poslanci požadují posílení ochrany unijních financí proti podvodům, korupci či střetům zájmů. Absolutorium za rok 2018 bude ještě muset finálně **schválit celé plenární shromáždění**, které by o něm mělo hlasovat na přelomu března a dubna.

V usnesení poslanci doporučují například zavést stropy na platby individuálním osobám tak, aby jedna osoba nemohla v rámci jednoho víceletého finančního rámce čerpat podporu ve výši několika milionů euro. Komise by také měla **zveřejňovat příjemce zemědělských fondů**. Vyplácení unijních fondů by podle poslanců mělo být podmíněno dodržováním vlády práva v daném členském státě, v souladu s existujícími návrhy pro příští víceletý finanční rámec. Poslanci také upozornili na ne-

dostatek finančních i lidských kapacit nově zřízeného Úřadu evropského veřejného žalobce.

Speciální důraz v usnesení poslanci věnovali **situaci v ČR** v souvislosti s údajným střetem zájmu českého předsedy vlády. Komise by podle usnesení měla představit závazná pravidla proti střetům zájmů vysokých politiků, zatímco Rada by tento problém měla lépe reflektovat ve svém etickém kodexu. Komise by podle poslanců měla dohlížet na platby společností přímo či nepřímo patřících českému předsedovi vlády či dalším členům kabinetu. Poslanci se řízení a kontrole unijních fondů v ČR budou blíže věnovat v rámci pracovní cesty, která se koná ve dnech 26. – 28. února.

Udělení rozpočtového absolutoria je konečným souhlasem Parlamentu s tím, jak byl plněn rozpočet EU. Souhlasem Parlamentu, který o udělení absolutoria rozhoduje samostatně, je podmíněno uzavření a schválení účtů z daného finančního roku. /K. Votavová/

Program evropských institucí, 24. února až 2. března > Informace

Rada pro obecné záležitosti, 25. února

Na jednání Rady proběhne výměna názorů k přípravě březnové Evropské rady. Následně Komise představí svůj pracovní program na tento rok a proběhne diskuze ke společnému prohlášení k legislativním prioritám a víceletému programování.

Zasedání kolegia komisařů, 26. února

Komisaři se budou věnovat zimnímu balíčku evropského semestru.

Rada pro konkurenceschopnost, 27.- 28. února

Na programu jednání je politická debata na téma Zelená dohoda pro Evropu – přechod ke klimaticky neutrálnímu a oběhovému průmyslu EU.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 377, týden od 17. do 23. února 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz